

SVENSKA ESPERANTOTIDNINGEN

La Espero

2019:3

Språkrådsdagen kaj aliaj prelegoj, paĝoj 4–5

En aprilo Olof Pettersson kaj Anna Eriksson Lofudu aŭskultis interesajn prelegojn rilate al lingvoj.

Sur la apudaj bildoj de språkrådsdagen, vi vidas Olle Josephson, kiu prelegis pri la lingva leĝo de 2009; kaj la verkistino Lina Stoltz, kiu montris librojn kun paralelaj lingvoj – sveda/meänkieli.

/Fotis Olof Pettersson

Kaftrinkpaŭzo en Norrköping

Ŝanĝante trajnon en Norrköping mi pilongigis la atendatan tempon kaj prenis la eblecon renkonti kun Rickard Vesterberg, kun kiu mi havis kontakton pere de Amikumu. Ni trinkis kafon kaj ĝuis la kafkulturon en Norrköping dum tiu horo.

Bengt Olof Åradsson

Maldekstre Rickard Vesterberg kaj dekstre la subskribanto kaj fotanto.

LA ESPERO

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694

2019 • 107-a jarkolekto

Fondita en 1913

Redaktion: Bengt Olof Åradsson och Olof Pettersson

Frågor om prenumeration, adressändringar o. dyl.:

Box 2276, 103 17 Stockholm, tel. 08-34 08 00.

svenska@esperantoforbundet.se

E-post till redaktionen: laespero@esperantoforbundet.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi & Bengt O Åradsson

Tryck: Pingvinpress, Råå

Prenumeration: 200 kr.

Prenumerationsavgiften för La Espero ingår i medlemsavgiften.

Plusgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Postadress: Box 2276, 103 17 Stockholm

E-post: svenska@esperantoforbundet.se

Nätsida: www.esperantoforbundet.se

Plusgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

IBAN-konto: SE50 9500 0099 6034 0002 0123

Medlemsavgift:

Direktansluten medlem 200 kr.

Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar

under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU,

Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.

Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av La Espero.

Tilläggsexemplar kostar 100 kr/år).

UEA-avgifter och prenumerationer: Leif Holmlund,

Kågevägen 40 B, 931 38 Skellefteå, tel: 0910-733810

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: c/o Nordenstorm

S:t Olofsgatan 26; 753 32 Uppsala

Postgiro: 578-5

Nätsida: www.esperanto-gbg.org/eldona/

E-post: eldona@esperantosverige.se

ESPERANTOGÅRDEN

Adress: Esperanto-Gården, 680 96 Lesjöfors,

Nätsida: www.esperantogarden.se

E-post: info@esperantogarden.se

Telefon: 070 767 54 55

Manus till La Espero

sänds till Bengt Olof Åradsson

Kungsgatan 13B, lgh 1201; 281 48 Hässleholm;

Tel 070-200 4574

e-post: laespero@esperantoforbundet.se

	<i>Stopppdatum</i>	<i>Utkommer senast</i>
Nr 1	1 februari	1 mars
Nr 2	15 maj	5 juni
Nr 3	20 augusti	15 september
Nr 4	1 november	1 december

Utgivningsplanen är preliminär. Den som har brådskande information som måste komma ut senast ett visst datum bör ta kontakt med redaktören i god tid innan.

LA ESTRARO

Dags att återuppta arbetet efter sommarstiltjen. Styrelsen har haft sina första möten via internet-tjänsten Zoom, som fungerar utmärkt. Man kan samtala på samma sätt som om man satt i samma rum och man kan "dela skärm" för att visa de andra deltagarna vad man gör på sin egen skärm. På det sättet kan alla hänga med i diskussionerna.

Fokusgrupperna fungerar ännu inte fullt ut. Informationsgruppen kan väl ses som den viktigaste eftersom SEF:s främsta ändamål är att sprida esperanto. Vi söker fler medarbetare som har idéer och vill arbeta med information. Det finns olika sätt att delta i det arbetet; man kan skapa en nätverksgrupp eller man kan lokalt ordna en diskussionsträff eller ett seminarium. När man har kommit fram till något konkret kan man vända sig till SEF-styrelsen och be om hjälp att genomföra projekten, om så skulle behövas. Viktigt är dock att man sprider sina idéer, exempelvis genom *Diskutejo*, så att andra intresserade också kan vara med i arbetet. Styrelsen har kontaktpersoner inom de olika fokusområdena som kan hjälpa till med kontakterna:

- **Förvaltningsgruppen:** Ann-Louise Åkerlund
- **Informationsgruppen:** Tatu Lehtilä
- **Mötesgruppen:** Olof Pettersson
- **Stödgruppen:** Puff Östling
- **Arkivgruppen:** Lotta Lauritz

Under kongressen genomförde vi en enkätundersökning för att ta reda på vad medlemmarna vill med SEF och vad man är villig att bidra med. Svarefrekvensen var väldigt låg (7 svar av möjliga drygt 30). Vi vill gärna ha fler svar så att vi kan utforma styrelsearbetet mer effektivt, veta mer om vad vi medlemmar vill och tänker.

Dessa frågor ställde vi:

1. Hur kom du i kontakt med esperanto?
2. Hur blev du medlem?
3. Vad tycker du att SEF som organisation ska fokusera på?
4. Vad borde SEF inte fokusera på?
5. Är du medlem i någon klubb eller grupp? Har du någon aktiv roll där?
6. Vad brukar ni ha för aktiviteter när klubben eller gruppen träffas? Var brukar ni träffas och hur ofta?
7. Vad skulle du vilja göra i en klubb eller grupp? (Att klubben skulle ha som aktivitet på sina träffar, eller som du skulle kunna tänka dej att hålla i inom ramen för klubben eller gruppen.)
8. Är det något som hindrar dej? Otillräckliga kunskaper om något? Brist på materiella resurser (tillgång till dator, skrivare, undervisningsmaterial, informationsmaterial)? Vad skulle du behöva?
9. Andra funderingar

Skriv dina svar och eventuella andra synpunkter och önskemål på ett papper eller i ett mejl. Skicka svaret till:

Svenska Esperantoförbundet

Box 2276

103 17 Stockholm

eller mejla till: estraro@esperantoforbundet.se

El la horizonto de Stokholmo

Esperantoklubo de Stokholmo havis kvin somerajn renkontiĝojn. Nia plej ŝatata loko estas *Fjällgatans kaffestuga* kie ni renkontiĝis dufoje ĉi somere.

Tien ni iras kun niaj eksterlandaj gastoj por montri la panoramon kaj la sunsubiron. En *Erstaterrassen* kaj *Lyran* oni devas renkontiĝi tagmeze ĉar oni fermas frue.

Post UK en Lahtio tri armeniaj esperantistinoj vizitis nian kunvenon la 31 de julio. Ni ankaŭ aranĝis apartan kun-

venon en *Solidardomo* por aŭskulti prelegon pri Armenio.

En nia lasta somera kunveno ni havis plurajn gastojn. La geedzoj Sergej kaj Raja el Ukrainio vizitis sian filinon, loĝanta en Stokholmo. Irana esperantistino Saeedeh, loĝanta en Stokholmo kun sia edzo. Fanny Tjäder el Stokholmo, sed nuntempe loĝanta en Tokyo kun sia japana edzo Juto, ankaŭ esperantisto. Ŝi faris la apudajn fotojn, kiuj montras la panoramon kaj la sunsubiron tuj antaŭ la mal-lumo.

Soile Lingman

Universala kongreso en Lahtio, 2019

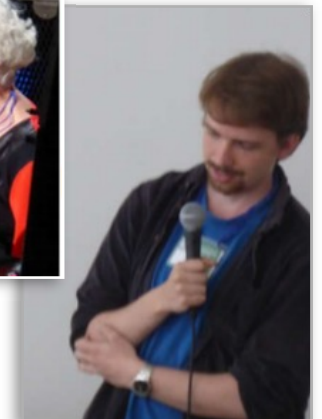
Du tondaĵoj el Ora ĵurnalo numero 20

Maldekstre Siv, el Gotenburgo, kiu havis la honoron esti la sveda reprezentanto, kiu bondeziris al la kongreso.

Tatu, el Stokholmo, partoprenis en la konkurso pri elokventparolado sed ankaŭ piedpilkludis.

Fotis *Ingegerd Granat*

Vizitu <http://www.esperanto-gbg.org/> kaj elŝutu la Oran ĵurnalon por vidi plurajn bildojn kaj rakontojn i.a. de UK en Lahtio.

Kristana kongreso en Hungario

Mi kun familio ĉi-somere partoprenis en la kristana esperantokongreso en Révfülöp, ĉe la konata kaj ŝatata lago Balatono. Partoprenantoj el 10 landoj kongresis dum unu semajno. Inter alie ni estis 4 personoj el Svedio (krom nia familio ankaŭ Agneta Järleström kaj Margareta Andersson).

La ĉefa temo estis la grava kaj instiga "... mi estis fremdulo kaj vi gastigis min". Reprezentanto de Helsinki komitato en Hungario havis ĉefan prelegrolon komence de la kongreso. Kiel kutime la programo enhavis prelegojn, kantadon, kulturajn programerojn kaj ekskursojn. Dum unu ekskurso ni vizitis la faman Festetics-kastelon en Kesthely kun plurtipaj muzeoj. Dum duontaga ekskurso ni vizitis groton kaj remis malgrandan boaton en la tiea lago.

Bengt Olof Åradsson

La partoprenantoj antaŭ la Festetics-kastelo. Fotis Václav Pospíšil.

I slutet av april anordnade Språkrådet, en del av myndigheten Institutet för språk och folkminnen, evenemanget Språkrådsdagen i Stockholm. Evenemanget består av föreläsningar från personer verksamma inom språkforskning från olika universitet, eller som på ett eller annat sätt arbetar med språk inom myndigheter, intresseorganisationer och näringsliv.

Det övergripande temat för årets upplaga av Språkrådsdagen var språkliga rättigheter. De olika föredragen gav mej ett antal idéer som vi skulle kunna tillämpa inom esperantorörelsen. Jag presenterade dessa även under årets esperantokongress i Hjorthagen, men här alltså igen, i text.

Parellspråkiga böcker

Dagens småbarnsföräldrar med rötter i minoritetsspråk och regionala landsmål, men som inte fått lära sig språket själva, börjar försöka lära sina barn med hjälp av far- och morföräldrar och parellspråkiga barnböcker. Esperantorörelsen skulle kunna bredda publiken för esperantolitteratur genom att ge ut parellspråkiga böcker, antingen svenska och esperanto, eller för den delen esperanto och minoritetsspråk, eventuellt med ordlistor och kommentarer så att de indirekt skulle kunna användas som läroböcker. *Böcker med innehåll på minoritetsspråk kan dessutom räknas som minoritetsspråkslitteratur, vilket kanske är en relativt liten marknad men likväl ett viktigt sammanhang att synas i.*

En annan möjlighet är att göra parellspråkiga böcker på esperanto och något av de större invandrar språken för att visa esperanto för nya målgrupper.

Strategier, bekanta ord ...

Romer i Sverige har en "romastrategi" med målet att romer 2032 ska ha likvärdiga rättigheter som icke-romer. UEA formulerar strategier för esperantorörelsen som vi kunde bli bättre på att synliggöra för den svenska allmänheten, att de finns. Vi skulle också kunna sätta upp egna mål och planer (vilket vi gör i samband mer årsmötet), men även där bli bättre på att

visa upp utanför esperantorörelsen.

Ett sätt att visa upp esperanto som ett lättlärt språk kan vara att visa exempel på ord som är lätta att känna igen. Svenskan har många slangord inlånade från romani: *bira, jycke, vischan* – att ta fram texter som en svensktalande kan tyda hjälpligt som övning utan översättning tack vare många bekanta ordrötter kanske kan locka fram ett intresse att lära sig mer.

Malmö Romska Idécentrum, som tilldelades Minoritetsspråkpriset, berättade om ett av sina revitaliseringsprojekt: en kokbok på romani. En liknande idé diskuterades och provades i samband med förra årets funktionärsträff i Herrljunga: kunde det vara en idé att samla ett urval av "svensk husmanskost" och översätta till esperanto? Kombinera kurs i esperanto och matlagningsvideo – med textning på esperanto och svenska.

Anknyta till hållbarhetsmålen

SDR, Sveriges Dövas Riksförbund, har valt ut ett antal mål bland FN:s mål i Agenda 2030 med anknytning till dövas situation. Det kan vara svårt att få kontakt med vården eller kommunal service, tillgänglighet i form av teckentolk prioriteras sällan eller glöms bort i olika sammanhang. Brist på tillgång till information eller basala tjänster kan också ses som en form av fattigdom.

Till skillnad från alla andra föredrag under dagen tolkades detta från teckenspråk till tal. Detta omvända upplägg skulle kunna användas i föredrag på esperanto (helst med utländsk esperantist) med tolkning till svenska: en parellspråkig upplevelse, att höra esperanto först och sedan svensk översättning – och inse att man kanske förstår en hel del redan av esperanton...

Även UEA verkar vara inne på är att knyta esperantorörelsens verksamhet och mål till FN:s hållbarhetsmål och i SEF skulle vi kunna öka vår synlighet som medlem i Svenska FN-förbundet.

Esperanto för integration

Deltagarantalet i SFI ökar och enligt kommentarer från SFI-studenter är det svårt att lära känna svensktalande i Sverige, vilket gör SFI till en viktig mötesplats. Ett sätt att locka dessa invandrare till klubbträffar skulle kunna vara reklam för klubbträffar (på några av de större språken) där man framhåller det som en möjlighet att umgås med svensktalande.

Esperantujo – språk som syns

I en flerspråkig miljö kan man i viss mån se olika språks inbördes status utifrån hur framträdande de är, om de alls syns. Finns samma information på alla språk eller är den förkortad på vissa? Är allt tryckt på samma skylt från början eller något påklistrat som tillägg, rent av bara på en dittejpap handskrivna lapp?

För att få esperanto att synas som ett fullt naturligt inslag jämte andra språk i en viss lokal, kan man med förhållandevis enkla medel tillverka "skyltar" och skriva ut på etikettark anpassade för vanliga skrivare. Exempelvis *eni-ro/eli-ro* och *pu-su/ti-ro* på dörrar, *nece-se-jo* vid toaletter, *veste-jo* utanför kapprum, och så vidare.

Idealiskt är förstas att få till samma stil eller åtminstone snarlika typsnitt som eventuell befintlig skyltning och på så sätt smälta in som likställt och naturligt. Även i samband med mer tillfälliga aktiviteter är ju en möjlighet att sätta upp skyltar med häftmassa, nålar eller tejp, beroende på yta. Att snabbt kunna göra en lokal eller plats till *esperantujo*.

Olof Pettersson

Unu loko mi tuj diru, ke jen mirinde leginda verko! Temas pri la malnovaj vikingoj. Pri ili kompreneble mi sciis, ke estas kuraĝaj mar-veturantoj, homoj kiuj neniel fortimiĝis de distancoj aŭ aĉa vetero ... Laŭdire eĉ Amerikon ili jam alnavigis longe antaŭ Kolombo.

Sed kvazaŭ kunvojaĝi estas alia afero ...

Nacilingve sufiĉe ofte tradukojn oni faras en grupa kunlaboro; kutime ĉe ni en Esperanto verkon tradukas unu persono, tre malofte kelkaj kunlabore, sed ĉe ĉi tiu *Orm* temas pri speciala historio: unue aperis en 1989 la unua volumo, tradukita el la sveda de Bertil Nilsson; la poeziajn partojn tradukis William Auld; lingve kontrolis Wouter Pilger. Nilsson kaj Auld kunlaboris antaŭe minimume ankaŭ en libro, kiu aperis en 1978: Harry Martinson – *Aniario*, serio Oriento-Okcidento nr 14. Nun en 2019 aperis la dua volumo de *Orm la Ruĝa* en traduko de Sten Johansson.

Mi tre bone povas kompreni, ke tiu ĉi aventuroplena romano aperis en minimume 24 tradukoj. Tion certe ĝi meritas.

En la unua volumo la protaĝoniston oni akompanas en ekspedicioj orienten fine de la

deka jarcento, en la jaroj 982-991, el kio rezultas poste eĉ kelkaj jaroj kiel sklavo en la Maŭra Andaluzio, kaj edziĝo al la filino de la Dana reĝo Harald Bludenta. Por Esperantistoj certe atentoveke estas, kiel diversaj fariĝas foje la homaj sortoj pro ilia lingvokono; kelkajn rekte savas ilia lingvoscio. Judo, kiu unue rolis kiel sklavo, poste montriĝas gravulo en malsama medio. El malnovaj rakontoj mi konas la kutimon doni nomon al sia glavo. Tre belan nomon mi trovas, "lulkanto" – je paĝo 108.

Speciale atentokapta mi trovis tutan alineon je paĝo 118, kie oni klarigas metrikon de la uzata poezio.

Estas tre ĝojinde, ke nun fine aperis la dua volumo de la verko.

La dua volumo unue rakontas pri la vivo inter la vikingoj mem, kaj poste kiam oni tre amare ekscias pri la vivado en la Orientkristana Imperio, kie tre malinde oni mistraktas kontraŭulojn, fortranĉante langon, okulon kaj manon, kio instigas al vikinga ekspedicio al la lando de la bulgaroj por konduki "hejmen" trezoron el oro kaj juveloj k.s. La tuto fariĝas vere mirinda aventurromano, kiun tre ĝue oni legas.

Je paĝoj, 59-61 oni legas pri la latina aŭtoro Ovidio, kiun monaĥo tie legas, komparante lin kun Jozefo kaj la edzino de Potifar en la Biblio. Amuze, kiel ĉi tie interplektiĝas miskomprenoj pri kulturoj.

Je paĝo 64 oni kvazaŭ flanke povas konkludi, ke fraŭleco por pastroj katolikaj ankoraŭ ne ĉie estis devigita – kio ankaŭ ĝustas, ĉar la celibato nur post Trento ĉie fariĝis deviga. Legu pli atente la historion de la eklezio!

Tre legindas la ampleksa sceno de post paĝo 84 pri la praa oferado-ceremonio de la vikingoj. Tiun por ni nunuloj tre foran kulturon la aŭtoro scias tre inde priskribi.

Je paĝo 90 la arablingvan kredkonfeson el la Korano oni tre kristane klarigas – bela ekzemplo pri ofta miskompreno inter religioj.

Paĝo 99 k.s. la kunveno komenciĝas per paroladoj de ĉefuloj – kvankam en malsama medio kaj malsama epoko, ho kiom parence al la Nord-amerikaj Indianoj!

Entute mi konklude diru, ke jen tre leginda verko, pri kies finfina apero en nia lingvo nia publiko nur povas ekĝoji!

Gerrit Berveling

Om språkutveckling, invandring och internationalisering

Den 25:e april hade jag förmånen att lyssna till två föreläsare på Nalen: Julia Uddén, hjärnforskare vid Stockholms universitet och medförfattare till boken "Den läsande hjärnan", samt Mikael Parkvall, lingvist, lärare och forskare som ställde frågan: hur mycket påverkar invandringen det svenska språket? En fråga som han kort och gott besvarade med ett "inte alls". Det största "hotet" mot svenska språket – om man nu kan tala om "hot" – är engelskan, menade han.

Arrangör för seminarierna var Institutet för framtidsstudier (ISOF) och det övergripande temat var "Berikas eller utarmas det svenska språket av invandringen?"

Seminariet avslutades med en paneldebatt och en frågestund.

Julia Uddén berättade vad som händer i hjärnan när vi läser, om hjärncellsgrupper som kodar av de prickar, streck och så vidare som blir till stavelser och ord. Vi fick veta att det finns två "läsvägar" när man lär sig ett nytt språk, den fonologiska som går via vår "inre röst" och den ortografiska som går direkt från stavning till ordets mening. Julia förklarade att talspråkets hjärncellsgrupper utvecklas när vi lär oss läsa och att modersmålsundervisning leder till en mycket effektivare svenskainläring, eftersom den som vill lära sig svenska kan jämföra hur ljud uttalas på de olika språken. Hon menade att

det fanns stora fördelar med att "knäcka läskoden" på modersmålet, fördelar som de politiker, som vill ta bort modersmålsundervisningen har missat eller väljer att blunda för av ekonomiska skäl.

Efter att diskussionen hade avslutats tänkte jag att det nästan var synd att det inte hade funnits någon sådan politiker närvarande. Deras vanligaste argument, som brukar höras i debatten om modersmålsundervisning ("Här i Sverige pratar vi minsann svenska!"), skulle ha fallit ganska platt. Alla som brukar använda sådana argument skulle ha mått bra av att ha lyssnat på dagens föreläsare.

Anna Eriksson Lofudu

Dator- och internetvana börjar allt mer bli en förutsättning för tillgång till service och tjänster i samhället. Även i SEF försöker vi följa med tiden och använda tekniken för diskussioner och möten över nätet, men för vissa kanske det blir en tröskel för att kunna delta och bidra. Även om vissa tekniska kunskaper kan behövas i senare led, kan mycket av förarbetet göras ”med penna och papper” eller med väldigt enkla tekniska medel.

Storytelling

Corporate storytelling, ‘organisationsberättande’, eller bara *storytelling* – alltså berättande – innebär att skapa en historia och en mer personlig bild av en person, organisation eller varumärke, och förmedla en viss företagskultur. Ibland kan det vara den sanna historien, ibland med viss skarvning och polering, ibland uppenbara påhitt och då kanske främst som ett humoristiskt grepp. Berättelsen fastnar ändå, och det är själva poängen.

Personer som vi ska kunna identifiera oss med eller känna igen berättar om en produkt de börjat använda, eller någon som varit med och tagit fram en produkt och beskriver tankarna bakom. Dessa grepp används av olika organisationer för att skapa en personlig bild av verksamheten: en personlig berättelse fastnar bättre än en torr faktatext.

Vi har väl alla sett det i reklamen: *en fiktiv butik i en stor matvarukedja där vi får ta del av korta, ofta komiska episoder ur medarbetarnas arbetsdag, där produkter till kampanjpris vävs in.*

Som esperantister har vi alla minst ett par berättelser i oss: Hur vi kom i kontakt med esperanto, hur det kom sig att vi blev medlemmar, i vilken klubb, vad för aktiviteter klubben har eller har haft, vilka personer som då var eller är framträdande och tongivande. Kongresser och träffar som varit minnesvärda, resor, besökare, nya bekantskaper, kanske romanser och relationer!

Skriv ner eller spela in

Egna berättelser går så klart att filma med någon dyr kamera, ljussättning och avancerade mikrofoner, men det går också att bara skriva ner med papper och penna! Om det går lättare

kan man ta en kompis eller två till hjälp att berätta för, och som antecknar eller ställer frågor, intervjuar. Eller ett mellanting, att man spelar in ljudet så att man inte missar viktiga detaljer.

Inspelningen måste inte heller vara digital; visst, även ganska enkla mobiltelefoner kan spela in ljud men det går lika bra med en gammal kassetbandspelare eller diktafon eller vad man har hemma i lådorna och som man kan hantera.

Transkribera inspelningar

Inspelningen kan man sedan i lugn och ro transkribera (lyssna på och nedteckna i text, spola tillbaka och lyssna igen om det gick för fort) och då kanske även polera formuleringar, rätta felsägningar, infoga fler detaljer som berättaren kommer på i efterhand. Det kan vara på svenska eller esperanto eller något annat språk. Att berätta minnen för varandra på klubbträffar är ju också en form av utbildning i esperantorörelsens historia!

Därefter kan man så klart välja vad man vill göra med materialet. Spara och bara behålla det för sig själv. Läs upp för varandra på svenska eller esperanto. Spela in bara ljud eller filma uppsläsning av den tillrättalagda texten. Publicera i La Espero eller på hemsidan. Lägga upp på YouTube eller någon annan videotjänst, eller ljudtjänst som SoundCloud. Ja, det här sista kräver visst kunnande, men det går att få hjälp med!

Översättning av andra texter

Det finns mycket skrivet och sagt i världen, som man skulle kunna tänka att det förtjänar att göras tillgängligt för fler genom översättning.

I esperantorörelsen finns mycket originallitteratur som resten av världen inte känner till,

och i Sverige svenska författare som skriver på esperanto. Vi har också minoritetsspråk vars litteratur skulle kunna få global spridning genom esperanto.

Översättning kan göras som klubbaktivitet. Det behöver inte stanna vid böcker och text, även video är ett allt mer framträdande medium i dagens värld. Olika typer av instruktionsfilmer, så kallade *tutorials*, kursmoment och annat undervisningsmaterial, kan mycket väl vara en kort video istället för en lång text med många steg.

Att filma föreläsningar på esperanto och sedan lägga till undertextning på såväl (tillrättalagd) esperanto som svenska, engelska och kanske ytterligare språk kan vara ett sätt att visa att esperanto finns, används och fungerar.

Förarbete med enkla medel

Att bearbeta text till ett format som lämpar sig för tryckning eller elektronisk publicering i någon form kräver förstås tekniska kunskaper, kanske viss särskild utrustning eller programvara. Likaså att filma ett föredrag med god ljud- och bildkvalitet, lägga till textning, publicera på någon videotjänst, och så vidare.

Men mycket av förarbetet och kringarbetet går att göra utan särskild teknik: att översätta en text går utmärkt med papper och penna, eller något enkelt ordbehandlingsprogram. Att skriva manus till en presentation likaså. Att sedan spela in och digitalisera det hela kan göras av eller tillsammans med någon som kan och har utrustningen, men mycket av det förberedande arbetet, själva innehållet, och kringarbetet, kan som sagt göras med förhållandevis enkla medel.

Olof Pettersson

Kiam mi vizitis Mediteranean Esperanto-Semajnon en marto 2019

Restadejo Val d'Esquiere, Les Issambres, Francio

La vivo estas kial malplena papersako – sen iu enhavo, diris tre konata sveda revua aktoro.

Livet är som en tom papperspåse – utan någonting i, sa en känd svensk revvyaktör.

Enmetu esperanton en la vian, kaj la vivo aktiviĝos pli kaj pli por vi
– trovu novajn amikojn

Stoppa esperanto i din, och livet aktiveras mer och mer för dig,
– finn nya vänner

La tuta esperantomondo estas... ĝojo, ridego kaj amikeco.
Fremduloj, kie estas ili?
– nur dum kelkaj sekundoj – ĝis tiu diras:
– Saluton, mi estas esperantisto.

Hela esperantovärlden är ... glädje, gapskratt och vänskap.
Främlingar, var finns de?
– endast under någon sekund – tills den säger:
– Saluton, mi estas esperantisto.

Rapida eniro en la mondogamilion kie amikeco, paco kaj libereco estas la vortoj – por la vivo.

Snabbt inträde i den världsfamiljen där vänskap, fred och frihet är orden – för livet.

Dankon SEF-anoj por la helpo. Tre interesa semajno, kun proksimume 80 esperantistoj el diversaj landoj. Diversnivelaĵaj interesaj kursoj. Esperantaj prelegoj, kantoj, spektakloj vespere kaj vizitado diversloke. La vetero estis sveda frusomero +16 gradoj aere, kaj en la maro +11 gradoj la tagon, kiam mi eniris en la salakvon banante min en la maro. La freŝa akvo karesis min kaj la tuta naturo kun floroj kaj bonodoroj donis novan vivon.

Rakonto de *Lennart Svensson*,
Esperanto-Gården. Svedio

Vortara laboro somerumis

La laboro je la esperanto-sveda vortaro, laŭ la manuskripto de Roland Lindblom, estis prezentita dum la jarkunveno aranĝo en Hjorthagen fine de majo. Leif Nordenstorm, prezidanto de la Eldona Societo, informis. Bona laborgrupo de ses aŭ sep personoj, en kiu Martin Häggström havas grandan rolon, enskribas la manuskripton komputile. Post la jarkunveno ĝi somerumis, sed laboro tamen okazis tra la tuta somero, kaj tio videblas en la interreta "Diskutejo".

Ulla Luin

Ekzemplo: "Somerumi" (<http://ordboken.esperanto.se/test/soktest.html>)

BOKREA!

Esperantoförlaget rear många titlar under hela 2019.

Titel	Förr	Nu
Aniaro	85	50
Dharmopado	180	100
Flugoranĝo rakontas	100	50
Islandaj pravoĉoj, broŝ.	40	20
Kelkaj faktoj pri la budhismo	85	40
Kroze – proze	150	80
Nemesis–Nemeza	100	40
Ômotos mission på esperanto	150	75
Orm la Ruĝa	130	50
Orm la Ruĝa – Hejme kaj en Oriento	Ny	150
Söka bostad i storstaden	150	50
Dr Zamenhof och det internationella språket	75	40
Esperanto! Nyckel till det internationella språket	20	10
Introduktion till esperanto	25	10
Jen nia mondo 1	75	20
Jen nia mondo 2	75	20
Esperanto-Kompendium	100	30
Esperanto-svensk ordbok	50	20
Ordbok Svenska-Esperanto	275	150
Etimologia vortaro 1		Utsåld
Etimologia vortaro 2	140	70
Etimologia vortaro 3	140	70
Etimologia vortaro 4	140	70
Etimologia vortaro 5	205	102,5

Porto tillkommer på alla priser.

ESPERANTOFÖRLAGET – ELDONA SOCIETO
ESPERANTO

Esperantoförlaget · c/o Nordenstorm ·
S:t Olofsgatan 26 · 753 32 Uppsala · Svedio

eldona@esperantosverige.se

ORM LA RUĜA – Hejme kaj en Oriento de Frans G. Bengtsson

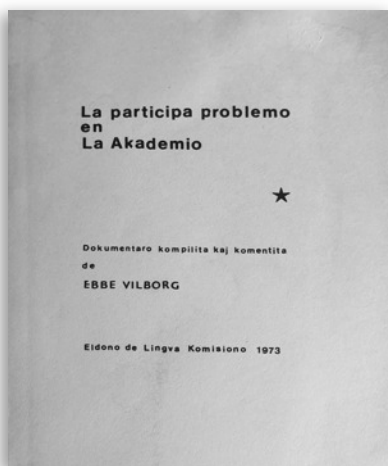
Aventura kaj humurplena proza eposo pri la vikingaj socio kaj vikingaj ekspedicioj sudorienten sur la riveroj de la hodiaŭa Belorusio kaj Ukrainio por hejmenporti trezoron.

Tradukis Sten Johansson.
251 p. 20 cm. 150 kr
Sendkostoj aldoniĝos.

Se oni en la tutsveda universitatbiblioteka katalogo Libris serĉas librojn de la nun forpasinta Ebbe Vilborg (1926–2018), la plej frua kiu aperas estas lia doktora disertacio *Achilles Tatius Leucippe and Clitophon*, kiun li defendis la 1-an de oktobro 1955 en la universitato de Gotenburgo. La disertacio havas resumon en esperanto, en kiu Vilborg klarigas, ke la greka romano *La aventuroj de Leucipe kaj Klitofono* de Akilo Tacio el la 2-a jarcento p.K. "estas konservita al nia epoko en 23 manuskriptoj, el kiuj 12 estas kompletaj... Krome oni trovis tri papirusajn fragmentojn, kiuj enhavas malgrandajn erojn de la roman-teksto". Helpe de tiuj fontoj estis eble pli malpli ekzakte rekonstrui la arketipon. Vilborg faris tian rekonstruon kaj komparis ĝin kun antaŭaj provoj.

Unu el la membroj de la ekzamena komitato konstatis, ke "danke al strikta uzo de modernaj tekstkritikaj metodoj, la konstituita teksto estas esence pli bona ol la tekstoj de antaŭaj arkaikaj eldonoj". Alia ekspertizisto rimarkigis ke Vilborg "atingis rezultojn, kiuj konsiderinde diferencas de tiuj de la antaŭuloj. Li ankaŭ estas la unua, kiu metode studis kaj uzis la tri papirusojn por la teksto." Surbaze de la disertacio, Vilborg promociiĝis al docento pri la helena lingvo.

Vilborg en 1962 kompletigis la disertacion per *Achilles Tatius Leucippe and Clitophon: A Commentary*. Tiam li jam publikigis *A Tentative Grammar of Mycenaean Greek* (1960).

La participa demando

Ĉirkaŭ 1960 estis akra debato pri la pasivaj participoj en esperanto. Temis ĉefe pri -ata kaj -ita. Ĉu ili unue indikas tempon aŭ aspekton?

Se "tempulo" (atisto, simetriulo) post promeno hejmenvenus kaj ne trovas sian ŝlosilon en la poŝo, li povus diri: "La ŝlosilo estis perdata, kiam mi promenis." "Aspektulo" (itisto) preferus: "La ŝlosilo estis perdita, kiam mi promenis." Li argumentus, ke la sufikso -ita indikas la aspekton 'rezulto', t.e. ke la perdo vere efektiviĝis. Tempulo kontraŭdirus, ke tiu aspekto enestas jam en la radiko 'perd'.

Aspektuloj ankaŭ argumentis, ke la uzado de participoj de Zamenhof apogas ilian sintenon. Tempuloj rimarkigis, ke Zamenhof ne ĉiam estis konsekvenca, kaj ke la tempa sistemo de pasivaj participoj estas simetria al tiu de la aktivaj participoj.

Vilborg estis tempulo kune kun Støp-Bowitz, Collinson, Jung, Pragano, Setälä kaj aliaj. Kontraŭ tiu grupo 13 aspektuloj publikigis en 1961 la libron *La Zamenhofa Esperanto: Simpozio pri -ata/-ita*. La akra – kelkfoje eĉ moka – tono en kelkaj el la kontribuajoj signaligas jam en la prologo de la eldonisto Régulo Pérez, kies komenca frazo estas jena citaĵo el Shakespeare: "Lilioj putraj pli fetoras, ol herbaĉoj." Por homoj ekster la esperantomovado verŝajne estas maleble kompreni, kian fortan eksciton gramatika demando en planlingvo povas kaŭzi.

Reage al la *Simpozio*, la "akademia triopo" Setälä, Vilborg kaj Støp-Bowitz publikigis en 1965 *Esperanto – moderna lingvo: Studoj baze de la Fundamento*. En sia eseo Vilborg analizas multajn

Zamenhofajn ekzemplojn de participoj. Li konkludas inter alie: "Ambaŭ sistemoj havas mankojn: la atismo ne povas morfologie distingi la daŭron disde daŭro + rezulto ĉe 'verboj de daŭro kaj rezulto'; la itismo ne povas, ĉe rezultaj verboj, distingi simplan preteritan okazon disde stato kaŭzita de antaŭa okazo." Sed konsiderinte ĉiajn argumentojn li ja preferis la atismon.

Vilborg ne forlasis la partipicpan demandon per *Esperanto – moderna lingvo*. Li reagis al *Aktoj de la Akademio 1963–1967*, kiun grupo sub la itisto kaj akademia prezidanto Gaston Waringhien kunmetis kaj aperigis ĉe UEA kaj SAT en 1968. Ili dediĉis grandan sekcion al la participa problemo. Sed laŭ Vilborg "tiuj akademianoj, kiuj defendas la tempan uzmanieron de la participoj laŭ la 6-a § en la Fundamenta Gramatiko (la 'atistoj'), ne povas konsideri tiun prezentadon definitiva", ĉar ĝi estas nekompleta, unuflanka kaj polemika. Tial li kolektis en la "blanka libro" *La participa problemo en La Akademio* (1973) "la ĉefajn dokumentojn de la tempisma flanko plus la partipicipajn estrarajn cirkulerojn". En komentarioj li akre kritikis la traktadon de la partipicipa demando en La Akademio.

Bo Sandelin
daŭrigota